

NOTAT

Til: Styringsgruppen
Fra: Sekretariatet
Kopi til:

Saksbehandler/telefon:
Solveig Paule/ 93053457
Vår dato: 03.04.2019
Vår referanse:

Sak 19/19 Handlingsprogram 2020-2023

1. Bakgrunn for saken

I tråd med Miljøloftets årshjul, har sekretariatet utarbeidet forslag til fireårig handlingsprogram for kommende periode, 2020-2023.

Handlingsprogram 2020-2023 gir en overordnet oversikt over hvilke inntekter vi forventer i den kommende fireårsperioden, samt hvilke prioriterte prosjekter samt faste bindinger som ligger inne i samme periode.

Dette notatet tar også for seg innmeldte endringer for 2019 i forhold til hvilke premisser som ligger til grunn i Handlingsprogram 2020-2023.

2. Overordnet oversikt

Programområdetiltak på riksveg: Inntekter og kostnader her går i balanse i handlingsprogramperioden. Etter sekretariatets forståelse, er likevel ikke alle kostnadene her ufravikelige bindinger. Det kan være et handlingsrom på i overkant av 100 mill. kroner i perioden. For 2020 er de aktuelle prosjektene allerede meldt inn til statsbudsjettet.

Belønningsmidler: Løyvingen på 200 mill. kroner per år er lagt inn i handlingsprogram 2020-2023 slik at hele beløpet går til drift kollektiv.

Bompenger: De beregnede bompenginntektene som er lagt til grunn, ble presentert i styringsgruppemøtet 6. mars 2019. Ettersom de nye bomstasjonene først kommer i drift fra 6. april, er det knyttet usikkerhet til hva de faktiske inntektene blir i årene fremover. Miljøloftet vil derfor følge inntektssituasjonen svært nøye og rapportere jevnlig til styringsgruppen på utviklingen her.

Kostnader som skal dekkes av bompenger, er i all hovedsak Bybanens byggetrinn 4 også i kommende handlingsprogramperiode.

Inntektene fom. april 2019 er beregnet utfra modeller som viser at trafikken gjennom alle bomstasjoner (nye og eksisterende) blir rundt 250 000 i snitt per døgn. Gjennomsnittstaksten er 12 kroner i disse beregningene. Når vi får faktiske målinger av trafikken i juni 2019, vil vi oppdatere inntektstabellingene.

Fylkeskommunens bidrag: For denne andelen av finansieringen i Miljøloftet, viser handlingsprogrammet at inntekter og kostnader her går i balanse i 2020 og 2021, mens det ennå ikke er tatt stilling til hvordan midler som ennå ikke er fordelt, skal disponeres i 2022 og 2023.

3. Prioriteringer i Handlingsprogram 2020-2023

Følgende hovedsatsinger legges til grunn i handlingsprogram for 2020-2023:

- Bybanens byggetrinn 4 til Fyllingsdalen har finansiell og fremdriftsmessig prioritet. Byggearbeidene er i rute, og hele strekningen skal ferdigstilles innen 2022.
- Reguleringsplanarbeidet for Bybanens byggetrinn 5 fra Bergen sentrum til Åsane.
- Fullføre plan- og byggeprosjekter som er påbegynt i Bergensprogrammet.
- Revidere planporteføljen i forbindelse med rullering av handlingsprogrammet.
- Videreføre andre poster fra Bergensprogrammet som f.eks. sykkelbyavtalen, planmidler og trafiksikkerhet.
- Begrenset oppstart i 2020 av nye byggeprosjekter for å sikre finansielt handlingsrom til å kunne prioritere nye prosjekter ved neste rullering av handlingsprogrammet.
- Gjennomføre utrednings og analysearbeid som grunnlag for neste rullering. Aktuelle strategier/planer er f.eks. rullering av sykkelstrategien og handlingsplan for fysiske tiltak i kollektivtrafikkens infrastruktur.

4. Følgende nye prosjekt har finansiering i Handlingsprogram 2020-2023, (tall i 2020-kr)

Programområdetiltak på riksveg:

- E39 sykkelstamveg Skeie – Rådal (totalt 130 mill. fom 2023)
- E39 sykkelstamveg Bergen sentrum Nesttun - Fjøsanger (Gamle Vossebanen) (totalt 318mill. fom 2022)
- E39 sykkelstamveg sammenkobling Fjøsangerkrysset (totalt 279 mill. fom 2022)
- E39 sykkelstamveg Fabrikkgaten – Solheimsgaten (totalt 165mill. fom 2021)
- E39 sykkelstamveg Bradbenken – Sandvikstorget (totalt 112 mill. fom 2020)
- E39 kollektivfremkommelighet NHH (totalt 5 mill. fom 2020)
- E39 oppgradere holdeplasser Indre Arna – Vågsbotn (totalt 12 mill. fom 2020)
- E39 kollektivtiltak Hopskrysset (totalt 10 mill. midler fom 2020)

Prosjekt med finansiering fra fylkeskommunens bidrag:

Det legges ikke opp til oppstart av nye byggeprosjekter i denne rulleringen, men flere poster har fått en økning siden forrige handlingsprogram, bl.a.:

- Fv. 270 Haugeveien (Nordnes II), gang- og sykkeltiltak (totalt kostnad for prosjektet er økt til 25,6 mill. kroner, mot 19,5 mill. kroner for årene 2020-2023 i forrige HP).
- Fyllingsvegen, fortau og framkommelighet kollektiv (totalt kostnad for prosjektet er økt til 43,8 mill. kroner, mot 39 mill. kroner for årene 2020-2023 i forrige HP).
- Endepunkt trolley er økt til 10 mill. kroner mot 2 mill. kroner for årene 2020-2023 i forrige HP.
- Gangveier til kollektivtraseer: Denne posten er økt til 35 mill. kroner mot 0 mill. kroner for årene 2020-2023 i forrige HP.
- Aktiv signalprioritering - endret til oppgradering av signalanlegg og ASP: Denne posten er økt til 8 mill. kroner fom. 2020, mot 3 mill. kroner for årene 2020-2023 i forrige HP.
- Oppgradering holdeplasser: Denne posten er økt til 39 mill. kroner fom. 2020, mot 2 mill. kroner for årene 2020-2023 i forrige HP.

5. Øvrige prosjekter

For øvrige prosjekter er det bare gjort indeksregulering og evt. mindre justeringer fra Handlingsprogram 2019-2022. Dette er justeringer som er i tråd med de overordnede finansielle rammene.

Når det gjelder detaljer om prosjektene i Miljøløftet, viser vi i denne omgang til den økonomiske oversikten samt de korte beskrivelsene av hvert enkelt prosjekt i kap. 5 i handlingsprogrammet. Fullstendige prosjektark for alle prosjektene som er med i Handlingsprogram 2020-2023, vil bli utarbeidet innen 10. juni 2019.

Informasjon fra disse prosjektarkene vil også bli lagt ut under beskrivelsen av hvert enkelt prosjekt på Miljøløftet.no.

6. Spesielle forhold knyttet til bompenger i 2019

Bergen har hatt god måloppnåelse på nullvekstmålet. Trafikken gjennom bomstasjonene har falt med rundt 6000 passeringer i snitt per døgn siden inntektene for 2018 opprinnelig ble beregnet. Grunnet lavere trafikk gjennom bomstasjonene, større andel av el-biler (som gjennom hele 2018 hadde fritak fra å betale bompenger) og at de miljødifferensierte takstene først ble innført fom. 1. juni 2018, viser Miljøløftets årsmelding for 2018 at netto bompengeinntekter ble lavere enn beregnet i fjor (inntektsført 510 mill. kroner, mot beregnet 742 mill. kroner. Altså en mindreinntekt på 232 mill. kroner.).

Forutsetninger for beregnet bompengeinntekt i Bergen i 2018 var som følger:

- Trafikk gjennom bomstasjonene: 136 000 ÅDT
- Oppstart miljødifferensierte takster 1. januar 2018
- Gjennomsnittlig inntekt per passering: kr 17,6 2017-kr

Forutsetningene er hentet fra Prop. 11 S (2017-2018) og var bygget på finansieringsplanen som lå til grunn for bypakke Bergen, utarbeidet våren 2017. Med forutsetningene over var det beregnet at brutto bompengeinntekt ville bli 840 millioner 2016-kr som tilsvarer ca. 880 mill. 2018-kr (KPI-indeks 2016-2018 4,6 %). Basert på forutsetninger om at finansierings- og driftskostnadene ville bli 85 og 42 mill. kr, var det ventet 713 mill. 2016-kr i netto bompengeinntekt i 2018, som tilsvarer om lag 745 mill. 2018-kr.

Realisert bompengeinntekt

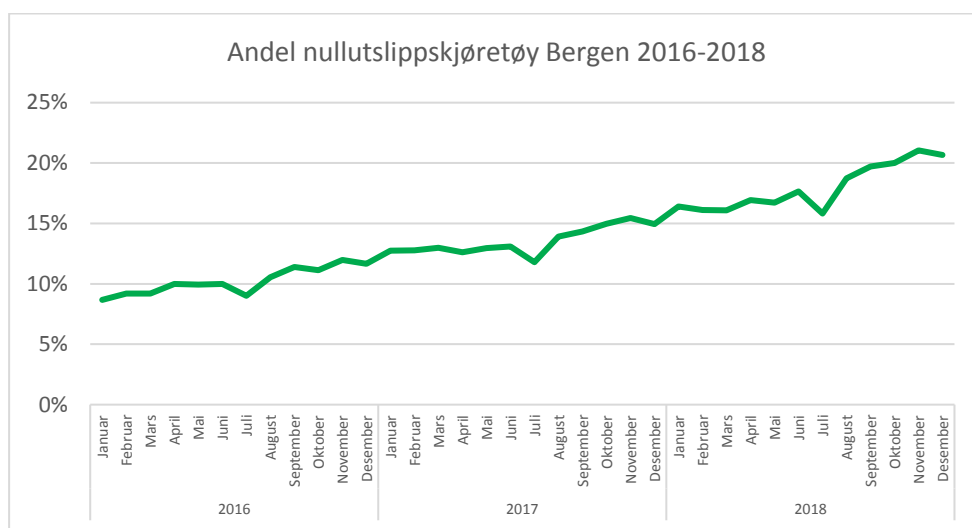
Det foreligger foreløpig ikke årsregnskap fra Ferde for bompengeringen i Bergen i 2018, så tallene i dette notatet bygger på foreløpige tall rapportert gjennom nøkkeltallsrapporteringen fra Ferde til Statens vegvesen.

- Trafikk gjennom bomstasjonene: 130 500 ÅDT
- Oppstart miljødifferensierte takster: 1. juni 2018.
- Gjennomsnittlig inntekt per passering: 14,8 kr.

I tillegg til punktene over er det i finansieringsplanen lagt til grunn at takstene prisjusteres årlig. I realiteten vil dette skje når prisveksten har vært tilstrekkelig til at taksten for bensinbil utenfor rush kan justeres med 1 kr. Dersom Norges bank oppnår inflasjonsmålet på 2 pst. vil prisjustering av takstene skje om lag hvert andre år. Takstene ble ikke prisjustert fra 2017-kr 1. juni 2018, da prisveksten ikke hadde vært tilstrekkelig. Prisjustering ble først gjennomført 1. januar 2019.

I 2018 er det rapportert 47 619 764 passeringer, som gir årsdøgntrafikk (ÅDT) på om lag 130 500 kjøretøy – et avvik på 4 pst.

Som følge av økt andel nullutslippskjøretøy og utsatt innkrevingsstart med miljødifferensierte takster ble realisert gjennomsnittlig inntekt per passering 14,8 kr i 2018. Målt mot beregnet, prisjustert gjennomsnittlig inntekt per passering på 18,08 2018-kr, gir det et avvik på 18,2 pst. Figuren under viser utviklingen i andelen nullutslippskjøretøy fra 2016. Veksten har eksponentiell karakter.

De foreløpige tallene fra nøkkeltallsrapporteringen viser bompenginntekt i 2018 på 703,9 mill. kroner, mot 880 mill. i beregnet inntekt i finansieringsplanen. Som gir et avvik på 20 pst.

Foreløpig rapporterte finansierings- og driftskostnader er om lag 81 og 65 mill. kr. Det gir netto bompenginntekt i 2018 på om lag 558 mill. kroner mot 745 millioner beregnet. Under er det vist en tabell som viser beregnet og realisert bompenginntekt, og kostnader ved drift og finansiering. Til slutt en oversikt for hver av faktorenes tap mot finansieringsplanen (foreløpige, avrundede tall).

	Beregnet (2018-kr)	Realisert (2018-kr)	Tap (2018-kr)
Bompenginntekt	878 mill.	704 mill.	174 mill.
Driftskostnad	44 mill.	65 mill.	21 mill.
Finansieringskostnad	89 mill.	81 mill.	+ 8 mill.
Netto bompenginntekt	745 mill.	558 mill.	187 mill.
Tap per faktor:			
Trafikk	136 000	130 500	30 mill.
Gj.snitt per passering	18,1 kr	14,8 kr	157 mill.
Sum			187 mill.

AKG drøftet bompenginntektene fredag 22. mars 2019. AKG konkluderte da med å anbefale styringsgruppen å ikke legge opp til nye bompengefinansierte prosjekter i Handlingsprogram 2020-2023, men å prioritere å ta igjen etterslepet fra 2018. I tabellen under er merforbruket imidlertid overført fra 2018 til 2019, slik at kun dette året vil ha et merforbruk på bompenger. Dette er årsaken til at kostnaden for Bybanen 2019 i tabellen under her, er forhøyet.

Bompenger i Miljøløftet	Summer av Bom 2019	Summer av Bom 2020	Summer av Bom 2021	Summer av Bom 2022	Summer av Bom 2023
Inntekter	813 000	919 000	910 000	910 000	910 000
Bompenger nye midler	813 000	919 000	910 000	910 000	910 000
Kostnader	1 227 752	919 000	910 000	265 250	124 000
Bybanen 3, binding fra Bergensprogrammet	20 480			-	-
Bygging av nye bomsnitt	30 720			-	-
Hjellestadvegen	35 840	8 192		-	-
Kostnad Bybanen 4 som belastes bompenger (P50)	1 050 212	888 900	858 239	252 000	124 000
Planlegging av bybanen Byggetrinn 5, fra Bergen sentrum til Åsane	52 500	21 908	51 761	13 250	-
Sandslikrysset, fylkesvegbudsjettets andel - bidrag fra miljøløftet	38 000			-	-
Totalsum	-414 752	0	0	644 750	786 000

7. Annet

Sekretariatet har i arbeidet med handlingsprogrammet i år prioritert å få best mulig oversikt over detaljene i Miljøløftets økonomi. Vi ber derfor om forståelse for at den mer beskrivende «prosadelen» av handlingsprogrammet kan fremstå som noe knapp. Pga. kort tid fra vi fikk de økonomiske oversiktene til handlingsprogrammet skulle sendes ut til styringsgruppen, har vi heller ikke kunnet prioritere å legge frem et visuelt uttrykk som er i tråd med alle detaljer i Miljøløftets grafiske profil. Dette vil bli rettet opp i ettertid, og før handlingsprogrammet sendes videre til politisk behandling.

8. Forslag til vedtak

Miljøløftets Handlingsprogram 2020-2023 vedtas. Styringsgruppen ber om at handlingsprogrammet oversendes Bergen kommune og Hordaland fylkeskommune for politisk behandling.